

Õiguskantsler

Egert Belitšev
Politsei- ja Piirivalveamet
ppa@politsei.ee

Teie 26.11.2025 nr 1.2-5/86-2

Meie 06.01.2026 nr 7-4/252333/2600098

Riiki sisenemise keelu saanud välismaalase kinnipidamise korraldus

Austatud Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor

Õiguskantsleri poole pöördusid [] kodanikest abikaasad [] ja [], kes said 03.10.2025 Tallinna Lennujaamas riiki sisenemise keelu. Kogutud dokumentidest selgub, et mõlemad peeti lennujaamas kinni 03.10.2025 kell 13.01. Kell 16.45 viidi nad Politsei- ja Piirivalveameti (PPA) kinnipidamiskeskusesse ning toodi tagasi lennujaama 04.10.2025 kell 01.20. Avaldajad lahkusid samal päeval kella 04.40 lennuga.

Dokumentidest nähtub, et avaldajatel ei lubatud tagasilendu (mis toimus umbes 15 tundi pärast kinnipidamist) oodata lennujaama transiiditsoonis, selle asemel viidi nad kinnipidamiskeskusesse. Sõidu ajaks paigutati üks abikaasadest politseibussi trellitatud kambrisse. Kinnipidamiskeskuses otsiti avaldajad ja nende asjad läbi ning nad paigutati eraldatud lukustatud ruumi teineteisest eraldi. Nad ei saanud kinnipidamiskeskuses kasutada oma asju, sealhulgas pagasit ega isiklikku mobiiltelefoni.

Avaldajad leidsid, et tagasilennu ooteajal nende hoidmine vanglataolistes tingimustes oli ebavajalik ja ebaproportsionaalne. Mõlemad olid tagasilennuga nõus ega osutanud PPA ametnikele vastupanu. Ka dokumentidest ei nähtu, et nad oleksid püüdnud oma tagasipöördumist takistada või et nende käitumine oleks olnud väljakutsuv. Samuti ei viita kogutud teave sellele, et avaldajad oleksid taotlenud varjupaika või et nad oleksid tagasilendu oodates vajanud hoolikamat järelevalvet tervises seisundi või muude asjaolude tõttu.

Õiguskantsler saatis 2022. aastal PPA-le soovitusel (nr [7-7/212357/2200435](#)), milles palus viia Tallinna Lennujaamas riiki sisenemiskeelu saanud välismaalaste kinnipidamise korraldus kooskõlla rahvusvaheliste organisatsioonide standardite ja põhimõtetega.¹ PPA nõustus õiguskantslerile antud vastuses (nr [1.2-5/2-2](#)), et piiril sisenemiskeelu saanud välismaalasel peaks 24 tunni jooksul üldjuhul olema võimalik oodata oma tagasilendu transiiditsoonis. PPA märkis vastuses, et selles osas võis olla vajalik väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse täpsustamine. Avaldajate pöördumist läbi vaadates selgus, et PPA ei ole õiguskantsleri soovitust arvestanud ning riiki sisenemiskeelu saanud inimeste kinnipidamise korraldust ei ole võrreldes 2022. aastaga muudetud. See on kahetsusväärne.

¹ Vt soovitusel nr [7-7/212357/2200435](#) viidatud allikaid.

Soovituses (nr [7-7/212357/2200435](#)) toodud põhjendusi kordamata osutan kokkuvõtvalt, et lennujaamas riiki sisenemiskeelu saanud välismaalaste kinnisesse asutusse (ja lennujaamas PPA kinnipidamiskambritesse) paigutamine peab olema erandlik meede. See tähendab, et riigid peavad looma ja rakendama kinnipidamise asemel teistsuguseid lahendusi (nn *non-custodial measures*).² PPA kinnipidamiskoha tööjuhendiga kehtestatud kuue tunni piir on liiga jäik. Niivõrd lühikese aja järel alati lennujaama transiiditsoonist välismaalase kinnipidamiskeskusesse viimine ei võimalda arvestada inimese olukorda.

Riiki sisenemiskeelu saanud välismaalasel peaks üldjuhul olema võimalik oodata tagasilendu lennujaama transiiditsooni tavareisijatele mõeldud alal. Rahvusvahelise praktika kohaselt peetakse vastuvõetavaks, kui välismaalane ootab transiiditsoonis tagasilendu kuni 24 tundi. Selle aja jooksul võib olla kinnipidamiskeskusesse (ja lennujaama PPA kinnipidamiskambritesse) paigutamine põhjendatud vaid erandjuhul: näiteks siis, kui seda nõuab inimese tervises seisund, mida on vaja jälgida tavalisest hoolsamalt või on see vajalik avaliku korra ja teiste inimeste kaitseks.

Kuigi inimene on kinni peetud isiku staatuses nii transiiditsoonis viibimise ajal ja ka siis, kui ta paigutatakse kinnipidamiskeskusesse (ja lennujaama PPA kinnipidamiskambritesse), on viimati nimetatud olukorral võrreldes transiiditsoonis viibimisega mõistagi selgem vabadusekaotuslik iseloom. Seda nii inimese jaoks tunnetuslikult, kui ka tema õiguste seisukohalt.

Seda kinnitab ka kõnealune juhtum, kus üks avaldaja viidi kinnipidamiskeskusesse politseibussi kambris, mõlemad välismaalased ja nende asjad otsiti läbi ning neil keelati isiklike asju kasutada. Peale selle hoiti abikaasadest avaldajaid eraldatud lukustatud ruumis ja teineteisest eraldi.³

Kinnipidamiskeskuse (ja lennujaama PPA kinnipidamiskambrite) piiratud tingimuste alternatiivina saanuksid avaldajad transiiditsoonis võrdlemisi vabalt selle ala piires ringi liikuda, omavahel suhelda ja kasutada isiklike sidevahendeid (mobiiltelefoni, sülearvutit jms) – muu hulgas tagasilennu korraldamiseks, lähedastega suhtlemiseks ja meelelahutuseks. Soovi korral oleks neil olnud võimalik külastada ka kohvikut ning teha transiiditsoonis olevast poest või müügiautomaatidest sisseoste. Avaldajad oleksid sel juhul olnud tavareisijatega üsna sarnases olukorras, sest pole tavatu, et ka tavareisija võib oodata oma tagasilendu või jätkulendu rohkem kui kuus tundi.

Endiselt on küsitav, kas välismaalase igal juhul kinnipidamiskeskusesse paigutamine olukorras, kus tagasilend ei toimu kuue tunni jooksul alates tema kinnipidamisest on PPA ressursside kasutamise seisukohast otstarbekas. See eeldab muu hulgas välismaalase transportimist kinnipidamiskeskusesse ja tagasi lennujaama ning kinnipidamiskeskuse ametnike tööaja kulutamist inimese vastuvõtmiseks ja temaga tegelemiseks.

Kordan [2022. aastal antud soovitus](#) ning palun viia lennujaamas sisenemiskeelu saanud välismaalaste kinnipidamise korraldus kooskõlla rahvusvaheliste organisatsioonide standardite ja põhimõtetega. See tähendab, et lennujaamas kinni peetud välismaalase esimese 24 tunni jooksul

² Vt ka 2024. aastal avaldatud Euroopa Liidu Varjapaigaameti (EAUU) juhendit „[Guidelines on Alternatives to Detention](#)“; 2024. aastal avaldatud Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti (Frontex) materjali „[Good Practices on Alternatives to Detention in return procedures](#)“.

³ Eraldatud lukustatud ruumi tingimuste kohta on õiguskantsler teinud soovitusi nii [2022. aastal](#) kui ka [2025. aastal](#) PPA kinnipidamiskeskusesse tehtud kontrollkäigu kokkuvõtetes.

kinnisesse asutusse (ja lennujaamas PPA kinnipidamiskambritesse) paigutamine peab olema erand, mitte ainus lahendus, nagu see praegu paistab olevat.

Ootan Teilt tagasisidet 23. veebruariks 2026.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Koopia: Siseministeerium info@siseministeerium.ee

Aivar Krupp aivar.krupp@politsei.ee

Remo Tänav remo.tanav@politsei.ee

Ksenia Žurakovskaja-Aru 693 8404
Ksenia.Zurakovskaja-Aru@oiguskantsler.ee